

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీ రంగనాథదివ్యమణిపాదుకాభ్యాం నమః

శ్రీకవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు
శ్రీరంగనాథపాదుకాసహస్రే

॥ సంచారపద్ధతిః ఏకాదశీ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీ రంగనాథదివ్యమణిపాదుకాభ్యాం నమః

॥ సంచారపద్ధతిః ఏకాదశీ ॥

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధిత్తాం సదా హృది ॥

అగ్రతస్తే గమిష్యామి మృద్నంతీ కుశకంటకాన్ ।

ఇతి సీతాఽపి యద్వృత్తిం ఇయేష ప్రణమామి తాం ॥ 11.1 ॥

శరదః శతమంబ ! పాదుకే ! స్యాం

సమయాహలాతపితామహస్తుతాని ।

మణిమంటపికాసు రంగభర్తుః

త్వదధీనాని గతాగతాని పశ్యన్ ॥ 11.2 ॥

త్వదధీనపరిక్రమో ముకుందః

తదధీనస్తవ పాదుకే ! విహారః ।

ఇతరేతరపారతంత్ర్యమిత్థం

యువయోః సిద్ధమనన్యతంత్రభూమ్నోః ॥ 11.3 ॥

రజసా తమసా చ దుష్టసత్త్వే

గహనే చేతసి మామకే ముకుందః ।

ఉచితం మృగయావిహారమిచ్ఛన్

భవతీమాదృత పాదుకే ! పదాభ్యాం ॥ 11.4 ॥

క్షమయా జగతామపి త్రయాణాం

అవనే దేవి ! పదావని ! త్వయైవ ।

అభిగమ్యతమోఽపి సంశ్రితానాం
అభిగంతా భవతి స్వయం ముకుందః || 11.5 ||

శిరసా భవతీం దధాతి కశ్చిత్
విధృతః కోఽపి పదస్పృశా భవత్యా |
ఉభయోర్మధువైరిపాదరక్షే !
త్వదధీనాం గతిమామనంతి సంతః || 11.6 ||

స్పృశతః శిరసా పదేన చ త్వాం
గతిముద్ధిశ్య ముకుందపాదుకే ! ద్వౌ |
అవరోహతి పశ్చిమః పదాత్స్వాత్
అధిరోహత్యనఘస్తదేవ పూర్వః || 11.7 ||

సమయేష్వపదిశ్య జైత్రయాత్రాం
వివిధాంతః పురవాగురావ్యతీతః |
నియతం మణిపాదుకే ! భవత్యా
రమతే వర్తన్తి రంగసార్వభౌమః || 11.8 ||

నిజసంహననప్రసక్తలాస్యం
చరతి త్వామధిరుహ్య రంగనాథః |
పదరక్షిణి ! పావనత్వమాస్తాం
రసికాస్వాదమతః పరం న విద్యుః || 11.9 ||

పదయోరనయోః పరస్య పుంసః
త్వదనుగ్రాహ్యవిహారపద్ధతేర్వా |
శిరసో మణిపాదుకే ! శ్రుతీనాం
మనసో వా మమ భూషణం త్వమేకా || 11.10 ||

కృపయా మధువైరిపాదరక్షే !
కఠినే చేతసి మామకే విహర్తుం |

మకుటేషు దివౌకసాం విధత్తే
 భవతీ రత్నవిసంస్థలేషు యోగ్యాం || 11.11 ||

చరణద్వయమర్భకస్య శౌరేః
 శరదంభోరుహచాతురీధురీణం |
 శకటాసురతాడనేఽపి గుప్తం
 తవ శక్త్యా కిల పాదుకే ! తదాసీత్ || 11.12 ||

ఉత్తస్థుషో రంగశయస్య శేషాత్
 ఆస్థానసింహాసనమారురుక్షోః |
 మధ్యేనిశాంతం మణిపాదుకే ! త్వాం
 లీలాపదన్యాససఖీం ప్రపద్యే || 11.13 ||

ప్రాప్తాధికారాః పతయః ప్రజానాం
 ఉత్తంసితాముత్తమపాదుకే ! త్వాం |
 రంగేశితుః స్వైరవిహారకాలే
 సంయోజయంత్యంఘ్రిసరోజయుగ్మే || 11.14 ||

త్వయాఽనుబద్ధాం మణిపాదరక్షే
 లీలాగతిం రంగశయస్య పుంసః |
 నిశామయంతో న పునర్భజంతే
 సంసారకాంతారగతాగతాని || 11.15 ||

వ్యూహానుపూర్వీరుచిరాన్ విహారాన్
 పదక్రమేణ ప్రతిపద్యమానా |
 బిభర్షి నిత్యం మణిపాదుకే ! త్వం
 మురద్విషో మూర్తిరివ త్రిలోకీం || 11.16 ||

పదేషు మందేషు మహత్స్వపి త్వం
 నీరంధ్రసంశ్లేషవతీ మురారేః |

ప్రత్యాయనార్థం కిల పాదుకే ! నః
స్వాభావికం దర్శయసి ప్రభావం || 11.17 ||

కృపావిశేషాత్క్షమయా సమేతాం
ప్రవర్తమానాం జగతో విభూత్యై |
అవైమి నిత్యం మణిపాదుకే ! త్వాం
ఆకస్మికీం రంగపతేః ప్రసత్తిం || 11.18 ||

ఉపాగతానాముపతాపశాంత్యై
సుఖావగాహం గతిముద్వహంతీం |
పశ్యామి శౌరేః పదవాహినీం త్వాం
నిమ్నేషు తుంగేషు చ నిర్విశేషాం || 11.19 ||

సహ ప్రయాతా సతతం ప్రయాణే
ప్రాప్తాసనే సంశ్రితపాదపీఠా |
అలంఘనీయా సహజేన భూమ్నా
ఛాయేవ శౌరేర్మణిపాదుకే ! త్వం || 11.20 ||

పదస్పృశా రంగపతిర్భవత్యా
విచక్రమే విశ్వమిదం క్షణేన |
తదస్య మన్యే మణిపాదరక్షే !
త్వయైవ విఖ్యాతమురుక్రమత్వం || 11.21 ||

సంచారయంతీ పదమన్వతిష్ఠః
సహాయకృత్యం మణిపాదరక్షే ! |
మాతస్త్వమేకా మనువంశగోప్తుః
గోపాయతో గౌతమధర్మదారాన్ || 11.22 ||

త్వత్తస్త్రివిష్టపచరానసపత్నయిష్యన్
 ఆరుహ్య తార్క్ష్యమవరుహ్య చ తత్క్షణేన |
 శుద్ధాంతభూమిషు పునర్మణిపాదరక్షే !
 విశ్రామ్యతి త్వయి విహారవశేన శౌరిః || 11.23 ||

విక్రమ్య భూమిమఖిలాం బలినా ప్రదిష్టాం
 దేవే పదావని ! దివం పరిమాతుకామే |
 ఆసీదతో దినకరస్య కరోపతాపాత్
 సంరక్షితుం పదసరోజముపర్యభూస్త్యం || 11.24 ||

త్వత్సంగమాన్నను సకృద్విధిసంప్రయుక్తా
 శుద్ధిం పరామధిజగామ శివత్వహేతుం |
 రంగాధిరాజపదరక్షిణి ! కీదృశీ సా
 గంగా బభూవ భవదీయగతాగతేన || 11.25 ||

వృద్ధిం గవాం జనయితుం భజతా విహారాన్
 కృష్ణేన రంగరసికేన కృతాశ్రయాయాః |
 సంచారతస్తవ తదా మణిపాదరక్షే !
 బృందావనం సపది నందనతుల్యమాసీత్ || 11.26 ||

మాతస్త్రయీమయతయా చరణప్రమాణే
 ద్వే విక్రమేషు వివిధేషు సహాయభూతే |
 నాథస్య సాధుపరిరక్షణకర్మణి త్వం
 దుష్కృద్వినాశనదశాసు విహంగరాజః || 11.27 ||

పాదావని ! క్వచన విక్రమణే భుజానాం
 పంచాయుధీ కరరుహైర్భజతే వికల్పం |
 నిత్యం త్వమేవ నియతా పదయోర్మూరారేః
 తేనాసి నూనమవికల్పసమాధియోగ్యా || 11.28 ||

అక్షత్రవిద్భిరధిగంతుమశక్యవృత్తిః
 మాతస్త్వయా నిరవధిర్నిధిరప్రమేయః |
 రథ్యాంతరేషు చరణావని ! రంగసంగీ
 వాత్సల్యనిఘ్నమనసా జనసాత్కతోఽసౌ || 11.29 ||

సంపద్యతే సముచితం క్రమమాశ్రయంత్యా
 సద్వర్తనా భగవతోఽపి గతిర్భవత్యా |
 ఈష్టే పదావని ! పునః క ఇవేతరేషాం
 వ్యావర్తనస్య విషమాదపథప్రచారాత్ || 11.30 ||

రంగేశ్వరేణ సహ లాస్యవిశేషభాజో
 లీలోచితేషు తవ రత్నశిలాతలేషు |
 మధ్యే స్థితాని కతిచిన్మణిపాదరక్షే !
 సభ్యాన్ విశేషమనుయోక్తమితి ప్రతీమః || 11.31 ||

నిత్యం పదావని ! నివేశ్య పదం భవత్యాం
 నిష్పందకల్పపరిమేయపరిచ్ఛదాని |
 శృంగారశీతళతరాణి భవంతి కాలే
 రంగేశ్వరస్య లలితాని గతాగతాని || 11.32 ||

భోగార్చనాని కృతిభిః పరికల్పితాని
 ప్రీత్యైవ రంగనృపతిః ప్రతిపద్యమానః |
 పశ్యత్సు నిత్యమితరేషు పరిచ్ఛదేషు
 ప్రత్యాసనం భజతి కాంచనపాదుకే ! త్వాం || 11.33 ||

అంతస్త్పతీయనయనైః స్వయముత్తమాంగైః
 ఆవిర్భవిష్యదతిరిక్తముఖాంబుజైర్వా |
 న్యస్యంతి రంగరసికస్య విహారకాలే
 వారక్రమేణ కృతినో మణిపాదుకే ! త్వాం || 11.34 ||

రంగేశ్వరే సమధిరూఢవిహంగరాజే
 మాతంగరాజవిధృతాం మణిపాదుకే ! త్వాం ।
 అన్వాసతే విధృతచారుసితాతపత్రాః
 స్వర్గౌకసః సుభగచామరలోలహస్తాః ॥ 11.35 ॥

విష్ణోః పదం గతివశాదపరిత్యజంతీం
 లోకేషు నిత్యవిషమేషు సమప్రచారాం ।
 అన్వేతుమర్హతి ధృతామఖిలైః సురేంద్రైః
 గంగా కథం ను గరుడధ్వజపాదుకే ! త్వాం ॥ 11.36 ॥

భిక్షామపేక్ష్య దనుజేంద్రగృహం ప్రయాతుః
 గుప్త్యై గవాం విహారతో వహతశ్చ దూత్యం ।
 తత్తాదృశాని చరణావని ! రంగభర్తుః
 త్వత్సంగమేన సుభగాని విచేష్టితాని ॥ 11.37 ॥

నిర్వ్యజ్యమాననవతాళలయప్రథిమ్నా
 నిర్యంత్రణేన నిజసంచరణక్రమేణ ।
 మృద్నాసి రంగనృపతేర్మణిపాదుకే ! త్వం
 దుఃఖాత్మకాన్ ప్రణమతాం దురితప్రరోహాన్ ॥ 11.38 ॥

నిత్యం య ఏవ జగతో మణిపాదరక్షే !
 సత్తాస్థితిప్రయతనేషు పరం నిదానం ।
 సోఽపి స్వతంత్రచరితస్త్వదధీనవృత్తిః
 కా వా కథా తదితరేషు మితంపచేషు ॥ 11.39 ॥

నిర్విష్టనాగశయనేన పరేణ పుంసా
 న్యస్తే పదే త్వయి పదావని ! లోకహేతోః ।
 స్వర్గౌకసాం త్వదనుధావనతత్పరాణాం
 సద్యః పదాని విపదామపదం భవంతి ॥ 11.40 ॥

శరదుపగమకాలే సంత్యజన్ యోగనిద్రాం
 శరణముపగతానాం త్రాణహేతోః ప్రయాస్యన్ |
 జలధిదుహితురంకాన్మందమాదాయ దేవి !
 త్వయి ఖలు నిదధాతి స్వం పదం రంగనాథః || 11.41 ||

స్పృశసి పదసరోజం పాదుకే ! నిర్విఘాతం
 ప్రవిశసి చ సమస్తాం దేవి ! శుద్ధాంతకక్ష్యాం |
 అపరమపి మురారేః పూర్వమాభీరకన్యా -
 స్వభిసరణవిధీనామగ్రిమా సాక్షిణీ త్వం || 11.42 ||

ప్రతిభవనమనన్యే పాదుకే ! త్వత్ప్రభావాత్
 వివిధవపుషి దేవే విభ్రమద్యూతకాలే |
 అభిలషితసపత్నీగేహయాత్రావిఘాతం
 గ్గహయతి రహసి త్వాం షోడశస్తీసహస్రం || 11.43 ||

తటభువి యమునాయాశ్చన్నవృత్తౌ ముకుందే
 ముహురధిగమహేతోర్మూహ్యతాం యౌవతానాం |
 శమయితుమలమాసీచ్ఛంఖచక్రాదిచిహ్నా
 ప్రతిపదవిచికిత్సాం పాదుకే ! పద్ధతిస్తే || 11.44 ||

అధిగతబహుశాఖాన్ మంజువాచః శుకాదీన్
 సరసిజనిలయాయాః ప్రీతయే సంగ్రహీతుం |
 ప్రకటితగుణజాలం పాదుకే ! రంగబంధోః
 ఉపనిషదటవీషు క్రీడితం త్వత్సనాథం || 11.45 ||

మునిపరిషది గీతం గౌతమీరక్షణం తే
 ముహురనుకలయంతో మంజువాచః శకుంతాః |
 ఉషసి నిజకులాయాదుత్థితా దండకేషు
 స్వయమపి పదరక్షే ! స్వైరమామ్రేడయంతి || 11.46 ||

యమనియమవిశుద్ధైర్యం న పశ్యంతి చిత్తైః
 శ్రుతిషు చుళకమాత్రం దృశ్యతే యస్య భూమా |
 సులభనిఖిలభావం మాంసదృష్టేర్జనస్య
 స్వయముపహరసి త్వం పాదుకే ! తం పుమాంసం || 11.47 ||

నిధిమివ నిరపాయం త్వామనాదృత్య మోహాత్
 అహమివ మమ దోషం భావయన్ క్షుద్రమర్థం |
 మయి సతి కరుణాయాః పూర్ణపాత్రే త్వయా కిం
 పరముపగమనీయః పాదుకే ! రంగనాథః || 11.48 ||

కమపి కనకసింధోః సైకతే సంచరంతం
 కలశజలధికన్యామేదినీదత్తహస్తం |
 అనిశమనుభవేయం పాదుకే ! త్వయ్యుధీనం
 సుచరితపరిపాకం సూరిభిః సేవనీయం || 11.49 ||

పరిసరముపయాతా పాదుకే ! పశ్య మాతః
 కరణవిలయఖేదాత్కాంధిశీకే వివేకే |
 పురుషముపనయంతీ పుండరీకాక్షమగ్రే
 పునరుదరనివాసక్లేశవిచ్ఛేదనం నః || 11.50 ||

సా మే భూయాత్సపది భవతీ పాదుకే ! తాపశాంత్యై
 యామారూఢో దివమివ శుభైః సేవ్యమానో మరుద్భిః |
 సౌదామన్యా సహ కమలయా సహ్యాజావృద్ధిహేతుః
 కాలే కాలే చరతి కరుణావర్షకః కృష్ణమేఘః || 11.51 ||

సత్యాల్లోకాత్సకలమహితాత్సానతో వా రఘూణాం
 శంకే మాతః ! సమధికగుణం సైకతం సహ్యాజాయాః |
 పూర్వంపూర్వం చిరపరిచితం పాదుకే ! యత్త్యజంత్యా
 నీతో నాథస్తదిదమితరన్నీయతే న త్వయాఽసౌ || 11.52 ||

అగ్రే దేవి ! త్వయి సుమనసామగ్రిమైరంతరంగైః
 విన్యస్తాయాం వినయగరిమావర్జితాదుత్తమాంగాత్ |
 దత్తే పాదం దరముకుళితం త్వత్ప్రభావతిశంకీ
 దేవః శ్రీమాన్ దనుజమథనో జైత్రయాత్రాస్వనన్యః || 11.53 ||

పౌరోదంతాన్ పరికలయితుం పాదుకే ! సంచరిష్ణోః
 వ్యక్తావ్యక్తా వశికవిశిఖావర్తినీ రంగభర్తుః |
 వేలాతీతశ్రుతిపరిమళైర్వ్యక్తిమభ్యేతి కాల్యే
 విన్యాసైస్తే విబుధపరిషన్మౌళివిన్యాసదృశ్యైః || 11.54 ||

ఆసంస్కారాద్ద్విజపరిషదా నిత్యమభ్యస్యమానా
 శ్రేయోహేతుః శిరసి జగతః స్థాయినీ స్వేన భూమ్నా |
 రంగాధీశే స్వయముదయిని క్షేప్తమంధం తమిస్తం
 గాయత్రీవ త్రిచతురపదా గణ్యసే పాదుకే ! త్వం || 11.55 ||

భవతీం పరస్య పురుషస్య రంగిణో
 మహిమానమేవ మణిపాదు ! మన్మహే |
 కథమన్యథా స్వమహిమప్రతిష్ఠితః
 ప్రతిష్ఠితి త్వయి పదాత్పదం ప్రభుః || 11.56 ||

తిథిరష్టమీ యదవతారవైభవాత్
 ప్రథమా తిథిస్త్రీజగతామజాయత |
 మణిపాదుకే ! తముపనీయ వీధికా -
 స్వతిథీకరోషి తదనన్యచక్షుషాం || 11.57 ||

అపారప్రఖ్యాతేరశరణశరణ్యత్వయశసా
 నను త్వం రంగేందోశ్చరణకమలస్యాపి శరణం |
 యయా లభ్యః పంగుప్రభృతిభిరసౌ రంగనగర -
 ప్రతోళీపర్యంతే నిధిరనఘవాచాం నిరవధిః || 11.58 ||

తత్తద్వాసగృహాంగణప్రణయినః శ్రీరంగశృంగారిణో
 వాల్లభ్యాదవిభక్తమంథరగతిస్త్వం మే గతిః పాదుకే ! |
 లీలాపంకజహల్లకోత్పలగళన్మాధ్వీకసేకోత్థితా
 యత్రామోదవికల్పనా వివృణుతే శుద్ధాంతవారక్రమం || 11.59 ||

సంభవతు పాదరక్షే ! సత్యసుపర్ణాదిరౌపవాహ్యగణః |
 యాత్రాసు రంగభర్తుః ప్రథమపరిస్పందకారణం భవతీ || 11.60 ||

|| ఇతి శ్రీకవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య
 శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు
 శ్రీరంగనాథపాదుకాసహస్రే సంచారపద్ధతిః ఏకాదశీ ||

కవితార్కికసింహాయ కల్యాణగుణశాలినే |
 శ్రీమతే వేంకటేశాయ వేదాంతగురవే నమః ||